ANDREJ MAJCEN

BREZ SVETNIŠTVA NISEM NIČ

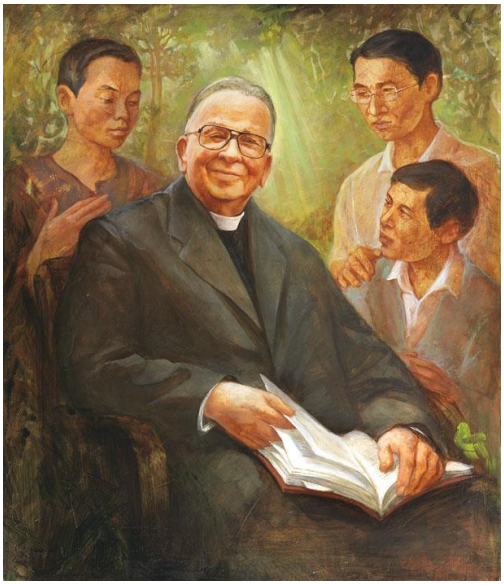

Svetopisemski odlomek – 1 Kor 9, 16-22

Če namreč oznanjam evangelij, nimam pravice, da bi se ponašal, saj je to zame nujnost. Kajti gorje meni, če evangelija ne bi oznanjal! Ko bi namreč to delal na lastno pobudo, bi imel plačilo. Če pa tega ne delam na lastno pobudo, mi je bilo zaupano oskrbništvo. Kaj je torej moje plačilo? To, da zastonj oznanjam evangelij in da pri tem ne izkoriščam svoje pravice, ki mi gre iz evangelija.

Čeprav sem osvobojen vseh, sem vendar postal služabnik vseh, da bi jih čim več pridobil. Judom sem postal kakor Jud, da bi pridobil Jude; tistim, ki so pod postavo, kakor bi bil pod postavo, čeprav sam nisem pod postavo, da bi pridobil tiste, ki so pod postavo. Tistim, ki so brez postave, kakor bi bil sam brez postave, čeprav nisem brez Božje postave, ampak sem pod Kristusovo postavo, da bi pridobil tiste brez postave. Slabotnim sem postal slaboten, da bi pridobil slabotne. Vsem sem postal vse, da bi jih nekaj zagotovo rešil.

Odlomek iz Vodila in/ali Konstitucij OFS

S Kristusom pokopani in od mrtvih vstali po krstu, ki jih naredi za žive ude Cerkve in jih po zaobljubi z njo še tesneje povezuje, naj postanejo priče in orodje njenega poslanstva med ljudmi, ko oznanjajo Kristusa z življenjem in besedo (*Vodilo OFS, člen 6).*

Predlagane pesmi

Mnogo sem prehodil poti
Mnogo poti
O, moj Bog, dopusti mi
Misijonar

Molitev na začetku

Po križu in uvodni pesmi preberemo zgornji svetopisemski odlomek in nato skupaj zmolimo spodnjo molitev.

Gospod Jezus, ozri se na svoje misijonarje:
duhovnike, redovnike in laike,
ki so vse zapustili,
da bi svetu oznanjali Tvojo Besedo in Tvojo ljubezen.
Bodi jim močan zaščitnik,
krepka opora, zavetje v puščavskem pesku,
senca v ekvatorski vročini, varnost pred padci.
Varuj jih v težkih trenutkih,
usmerjaj njihove moči,
tolaži njihova srca,
daj jim luči in delavnosti,
da bo svet po njih vedno bolj spoznal tvoje ime. Amen.

Uvodna dinamika

Sestre in brate razdelimo v pare ali manjše skupine. V njih dobijo nalogo, da se spomnijo in zapišejo čim več misijonarjev, ki danes delujejo po svetu. Po tem si zapisano med seboj podelijo.

KJE SO TRENUTNO SLOVENSKI MISIJONARJI? *(podatki so za leto 2018)*
26 držav, 47 misijonarjev

AFRIKA
(10 držav, 26 misijonarjev)
BOCVANA
Žnidaršič Fani, OSU
BURUNDI
Kavčič Bogdana, HKL
KONGO DR
Karničnik Mojca, MJK
MADAGASKAR
Adamič Jože, CM
Kerin Tone, CM
Kerin Stane, LJ
Krmelj Janez, LJ
Mesec Janez, LJ
Opeka Pedro, CM
Strajnar Matevž, laik
Zanjkovič Marjeta, HMP
MALAVI
Podgrajšek Lojze, DJ
MOZAMBIK
Grm Tone, SDB
Mikec Zvonka, HMP
Tomc Katarina, LAIK
RUANDA
Burger Anka, HKL
Hiti Vesna, HKL
Mlinarič Jože, SDB
SLONOKOŠČENA OBALA
Bajec Pavel, KP
Bajec Ivan, KP
Kosmač Janko, KP
Starman Anica, FBS
UGANDA
Lisjak Danilo, SDB
ZAMBIJA
Mlakar Janez, DJ
Mujdrica Janez, DJ
Rozman Stanko, DJ

AZIJA
(5 držav, 5 misijonarjev)
JORDANIJA
Zadravec Milena, HMP
JAPONSKA
Kos Vladimir, DJ
KAZAHSTAN
Majetič Miha, OFMConv
KIRGIZIJA
Mihelčič Janez, DJ
TURČIJA
Kmetec Martin, OFMConv

JUŽNA AMERIKA
(5 držav, 7 misijonarjev)
BRAZILIJA
Kastelic Metka, HMP
Kociper Agata, HMP
Slivka Ana, FMM
ČILE
Koršič Mateja, OSU
KUBA
Ivančič Peter, SDB
MEHIKA
Čuk Barbara, FMM
PERU
Godnič Andreja, OSU

EVROPA
(4 države, 9 misijonarjev)
ALBANIJA
Gerkman Vida, HKL
Borštnik Rudolf, SDB
RUSIJA
Ovtar Anton, CM
Sever Janez, DJ
Vlašič Anica, FMM
GRČIJA
Anita Poljak, HKL
UKRAJINA
Meško Marta, MS
Sterle Jožica, MS
Peterlin Barbara, MS

SEVERNA AMERIKA
(1 država, 1 misijonarka)
KANADA (med Inuiti)
Sever Dorica, FMM

Tema – Andrej Majcen

O življenju božjega služabnika Andreja Majcna je posnet video, ki se ga lahko ogleda na samem srečanju, traja malo več kot pol ure, najde pa se na tej povezavi: https://www.youtube.com/watch?time_continue=9&v=VhsR0QXfbWE .

Lahko pa njegovo življenje predstavite s pomočjo spodnjega življenjepisa ali s pomočjo katere od knjig, ki govorijo o njem:

Tone Ciglar, Pričevalec dobrote, Salve 20017;

Berta Golob, Misijonar Andrej Majcen, Salve 2013.

Življenjepis

Andrej Majcen je svoje življenjsko poslanstvo je pričel 30. septembra 1904 v Mariboru, kjer je bil njegov oče Andrej uradnik na sodišču; prvorojenec Andrej, ki ga je oče, zaveden Slovenec, imenoval Slavko, je namesto rojstnega dneva praznoval svoj krstni dan, ko je 9. oktobra 1904 v frančiškanski cerkvi Matere usmiljenja prejel začetek nadnaravnega življenja. Mati Marija, ki je izvirala iz sloveče Koroščeve družine pri~~v~~ Sv. Juriju ob Ščavnici (iz te družine je bil tudi duhovnik-politik Anton Korošec), je želela, da bi njen prvorojenec postal duhovnik. Izročala ga je v varstvo Materi Božji. "Ne pozabi, da si Marijin otrok!" Oče pa mu je namenil poklic učitelja, ki naj bi otroke vzgajal z dobroto. Poučeval ga je: "Slavko, bodi vedno dober z vsemi, pa ti ne bo nikdar žal!" Osnovno in srednjo šolo je Andrej obiskoval v Krškem, kamor je bil po službeni dolžnosti prestavljen oče, potem pa se je

odločil za učiteljišče v Mariboru. Iz otroških let mu je ostal v lepem spominu kapucin p. Kamil Požar, ki je imel v svoji meniški kuti ~~imel~~ pravo shrambo jabolk in drugih dobrot. "Pozneje sicer nisem oblekel meniške kute, vendar sem skušal imeti dobro srce za vsakega, posebej za otroke in sirote, vedno srečen, ko sem lahko delil."

Devetnajstletni učitelj je svojo prvo službo dobil na salezijanski šoli na Radni in že po enem letu je zaprosil za sprejem med sinove Don Boska. Leta 1925 je z izpovedjo zaobljub postal salezijanec. Zatem je deset let preživel na Rakovniku v Ljubljani, kjer je študiral bogoslovje, obenem pa je deloval kot vzgojitelj in strokovni učitelj rokodelcev (krojačev, čevljarjev, mizarjev), kjer se je veliko naučil za pozneje, ko je postal misijonar. Po mašniškem posvečenju leta 1933 je še dve leti deloval na Rakovniku, potem pa se mu je odprla pot v misijone.

Misijonski križ je prejel v cerkvi na Rakovniku 15. avgusta 1935. V svojih štiri in štiridesetih misijonskih letih je bil graditelj zavodov, strokovnih in tehničnih šol, voditelj delavnic, organizator dejavnosti, ki so mlade uvajale v življenje poštenih državljanov in dobrih kristjanov. Po zgledu apostola Pavla, velikega misijonarja, ki je hotel biti "vsem vse", se je tudi on trudil biti Kitajec med Kitajci, Vietnamec med Vietnamci.

Odpotoval je na Kitajsko, kjer je uspešno deloval salezijanec Jožef Kerec, doma iz Prekmurja. Pričakal ga je v Kunmingu, kjer sta vodila novoustanovljeni misijon do leta 1951, ko so bili misijonarji izgnani iz Kitajske. Zatem je leto dni deloval v Makau, od koder je odšel v Vietnam. V Hanoju je dve leti vodil sirotišnico, v kateri je bilo 550 sirot; to je bil začetek salezijanskega dela v Vietnamu. Leta 1954 je bil iz Severnega Vietnama izgnan, po izgonu je dve leti deloval kot ravnatelj velikega zavoda v Hongkongu. Sledilo je dvajset zlatih let njegove misijonske dejavnosti v Južnem Vietnamu (1956-1976). "Tu je bil dejansko vse: inšpektorjev delegat, ravnatelj, prvi magister novincev, ki je vzgajal Vietnamce po vietnamsko v don Boskovem duhu.

Ko je leta 1976 moral oditi, je bilo v Vietnamu kar 141 salezijancev, vsi razen enega mlajši od trideset let" (Tone Ciglar). Izgnanec se je za tri leta ustavil na Tajvanu pri legendarnem misijonskem zdravniku dr. Janezu Janežu. Spomladi 1979 se je vrnil v domovino, kjer je kot misijonar "iz zaledja" deloval še dvajset let. Najprej je bil dve leti v Želimljem, kjer je bil spovednik in misijonski animator, potem pa se je preselil na Rakovnik, kjer je opravljal isto poslanstvo. Z zlato mašo leta 1983 se je načrtno posvečal duhovnemu zorenju, kar priča petnajst popisanih zvezkov (Osebna duhovnost, Premišljevanja, Duhovni dnevniki). Proti koncu svojega življenja je zapisal: "Danes se posebej zahvaljujem Bogu za prehojeno pot doma in v misijonih. Bog je čudovit, četudi

je pot križeva. Srečen sem, da sem to pot prehodil. Ideal vsakega svetega duhovnika je, da bi bil kot drugi Kristus, z njim na križu za rešitev duš. Nič ni lepšega, kakor se dajati iz ljubezni do drugih." Tone Ciglar piše: "Vsi, ki smo ga srečevali, smo na njem občudovali dobroto; postal je nekako poosebljena dobrota Boga Očeta. Vsak, kdor ga je srečal, ga je hotel ponovno srečati. Ljudje, ki so ga srečevali, izjavljajo, da so ob njem doživljali Božjo bližino." Božji služabnik je odšel k svojemu Gospodarju 30. septembra 1999, na svoj 95. rojstni dan.

Duhovna dediščina svetnika in aplikacija za sodobni čas

Vsak moški in vsaka ženska je poslanstvo, in to je razlog, zakaj živi na tem svetu. Biti pritegnjeni in biti poslani sta dva vzgiba, ki ju naše srce, še posebej ko je mlado, čuti kot notranji sili ljubezni, ki obljubljata prihodnost in ženeta naprej naše bivanje… Dejstvo, da nismo na tem svetu po lastni odločitvi, nam pomaga slutiti, da je pobuda, ki nas prehiteva in ki nam daje bivanje. Vsak izmed nas je poklican, da premišljuje o tej resničnosti: »Jaz sem poslanstvo na tej zemlji, in zaradi njega sem prišel na ta svet« *(Apostolska spodbuda Veselje evangelija, 273)…*

Ta prenos vere, ki je srce poslanstva Cerkve, se torej dogaja po »okužbi« ljubezni, ko veselje in navdušenje izražata na novo odkrit smisel in polnost življenja. Privlačno širjenje vere torej terja odprta srca, ki jih razširja ljubezen. Ljubezni ne moremo postavljati meja: močna kakor smrt je ljubezen (prim. Vp 8,6). To vodi v srečevanje, pričevanje, oznanjevanje; ustvarja občestvo ljubezni do vseh, ki so daleč od vere, do nje brezbrižni, včasih celo nasprotni ali sovražni. Človeška, kulturna in verska okolja, ki so še vedno oddaljena od Jezusovega evangelija in zakramentalne navzočnosti Cerkve, predstavljajo skrajne bivanjske periferije, »skrajne meje sveta«, h katerim so poslani Jezusovi učenci od njegove velike noči in z gotovostjo, da je Gospod vedno z njimi *(iz papeževe okrožnice za misijonsko nedeljo 2018)*.

Andrej Majcen ostaja zgled v svoji zavzetosti pri svojem delu, pripravljenosti za učenje, iskanju vedno novih poti za oznanjevanje, spoštovanju vsakega človeka in zaupanju v Božjo previdnost in Marijino materinsko varstvo. Morda ne bomo vsi (oz. gotovo ne bomo vsi) odšli v misijone, kljub temu pa lahko te vrline živimo tam, kjer smo.

Vprašanja za premišljevanje in pogovor v bratstvu

(lahko v manjših skupinah ali osebno – na koncu sledi podelitev)
Sestre in bratje v bratstvu si podelijo med seboj to, kar se jih je dotaknilo iz življenja Andreja Majcna. Koliko smo ga že poznali, kaj je bilo za nas novo.
Andrej Majcen je veliko naredil za misijone tudi potem, ko se je vrnil nazaj domov. V skupini poiščemo en način, kako bi lahko podprli misijone,

Zaključek

(lahko kakšna domača naloga – za posameznika ali celotno bratstvo)
Izmed predlogov pri zadnji točki dela po skupinah se izbere en način, ki ga bratstvo uresniči.

Molitev

Skupaj zmolimo:

Neskončno sveti Bog.
Tvoj zvesti služabnik Andrej Majcen,
misijonar na Kitajskem in v Vietnamu,
goreč salezijanec in duhovnik,
je z velikim žarom vsem oznanjal evangelij,
še posebno ubogi in zapuščeni mladini.

Na goro svetosti se je vzpenjal z velikodušno dobroto in ljubeznivostjo
ter s posredovanjem tvojega usmiljenja v zakramentu svete spovedi.

Prosimo te, poveličaj ga pred nami na čast oltarja.
Pomagaj nam, da ga bomo vneto posnemali
in tebe iskreno častili.
Po njegovi priprošnji nas usliši v naših potrebah,
ko te prosimo za… *(dodamo namen).*

Naj bo tudi naše življenje
ena sama hvalnica tebi,
ki si slavljen zdaj in vekomaj. Amen.

JAKOB UKMAR

"Bodimo majhni in skriti pred svetom, da bomo veliki pred Bogom."

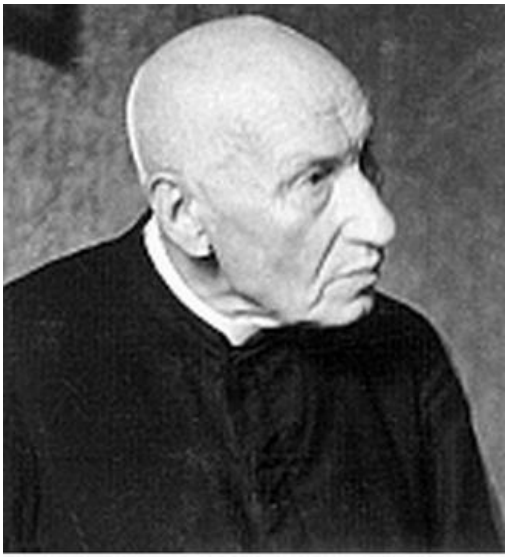

Svetopisemski odlomek – Mt 6,1-6

»Glejte, da svoje pravičnosti ne boste izkazovali pred ljudmi, da bi vas videli, sicer ne boste imeli plačila pri svojem Očetu, ki je v nebesih.
Kadar torej daješ miloščino, ne trobi pred seboj, kakor delajo hinavci po shodnicah in ulicah, da bi jih ljudje hvalili. Resnično, povem vam: Dobili so svoje plačilo. Kadar pa ti daješ miloščino, naj ne ve tvoja levica, kaj dela tvoja desnica. Tako bo tvoja miloščina na skrivnem, in tvoj Oče, ki vidi na skrivnem, ti bo povrnil.«
O molitvi
»In kadar molite, ne bodite kakor hinavci. Ti namreč radi molijo stoje po shodnicah in vogalih glavnih ulic, da se pokažejo ljudem. Resnično, povem vam: Dobili so svoje plačilo. Kadar pa ti moliš, pojdi v svojo sobo, zapri vrata in môli k svojemu Očetu, ki je na skrivnem. In tvoj Oče, ki vidi na skrivnem, ti bo povrnil.

Odlomek iz Vodila in/ali Konstitucij OFS

1. Sestre in bratje OFS so poklicani, da osebno prispevajo k razvoju človeštva, ko se navdihujejo ob osebi in sporočilu sv. Frančiška, v katerem so dostojanstvo človekove osebe, odgovornost in ljubezen žive resničnosti.
2. Poglabljati morajo prave temelje vesoljnega bratstva in povsod ustvarjati duha sprejemanja in bratsko ozračje. Odločno naj se upirajo vsem oblikam izkoriščanja, diskriminacije, potiskanja ljudi na rob in vsakršni ravnodušnosti do bližnjega.
3. Sodelujejo naj z gibanji, ki pospešujejo bratstvo med ljudmi: naj si prizadevajo »ustvariti dostojne življenjske razmere« za vse in naj delajo za svobodo slehernega naroda.
4. Ko posnemajo sv. Frančiška, zavetnika ekologov, naj pospešujejo dejavne pobude za ohranitev stvarstva, sodelujejo pri naporih za preprečevanje onesnaževanja in uničevanja narave in ustvarjajo pogoje življenja in okolja, ki ne bodo ogrožali človeka. *(Konstitucije OFS, člen 18)*

1. Sestre in bratje OFS »naj bodo navzoči ... v javnem življenju«; sodelujejo naj, kolikor jim je mogoče, pri uveljavljanju pravičnih zakonov in odredb.
2. Na področju človeškega razvoja in pravičnosti se morajo bratstva truditi s pogumnimi pobudami, v soglasju s poklicem

v OFS in smernicami Cerkve. Kadarkoli je prizadeto človekovo dostojanstvo zaradi kakršnekoli oblike zatiranja ali brezbrižnosti, naj zavzemajo jasna stališča. Žrtvam krivic naj nudijo bratsko pomoč.
3. Odpoved uporabi nasilja, značilna za učence sv. Frančiška, ne pomeni odpovedi vsakemu delovanju; bratje in sestre pa naj pazijo, da bo njihovo delovanje vedno navdihnjeno s krščansko ljubeznijo.
(Konstitucije OFS, člen 22)

Pesmi

Križ je vsak moj trenutek
Vsi, ki ste žejni
Nebeški Jeruzalem

Molitev na začetku

Molitev za domovino
Nebeški Oče, postavil si nas v to lepo domovino,
da bi izpolnili svoje poslanstvo in bili odprti za življenje.
Naj Tvoj Duh zaveje nad možmi in ženami, ki nas vodijo,
da bodo delovali za pravičnost in razvoj domovine,
nam državljanom pa pomagaj,
da bomo odgovorni na svojem mestu
in da se bomo kljub razlikam veselili drug drugega!

Uvodna dinamika – **Kviz o Sloveniji**

Udeležence srečanja razdelimo v manjše skupine, ki se na začetku pomerijo med seboj v poznavanju Slovenije. Spodaj je nekaj možnih vprašanj o Sloveniji, ki se lahko po želji spremenijo, dopolnijo.

Vprašanje/odgovor

1. Koliko podzemnih jam imamo v Sloveniji? (čez 10 000)
2. Kako dolga je slovenska obala? (okrog 46 km)
3. V katerem mestu je najstarejša vinska trta v Sloveniji? (V Mariboru, trta je stara 400 let)
4. Koliko metrov je visok najvišji vrh Slovenije, Triglav? (2864 metrov)
5. Kaj je zaščitni znak Ljubljane? (Zmaj – tega naj bi ubil argonavt Jazon)

ABC odgovori

1. Na koliko Slovencev imamo v Sloveniji en vinograd?

A – 100
B – 45
C – 70

2. Koliko medvedov še živi v Sloveniji?

A – 100
B – 400
C – 300

3. Kateri znani film so posneli v Sloveniji?

A – Gospodar prstanov
B – Narnija – princ Kaspijan
C – Misija nemogoče

4. Kako se imenuje zaščitena avtohtona vrsta čebele, ki živi v Sloveniji?
A – kranjska čebela ali kranjska sivka
B – prekmurska medonoska
C – štajerska delavka

5. Koliko ozemlja Slovenije spada pod naravovarstveno zaščiteno ozemlje?
A – čez 53%
B – okrog 45 %
C – 20 %

Drži ali ne drži

1. Na Blejskem otoku do cerkve vodi 100 stopnic. (Ne drži, stopnic je 99)
2. Zakonski par, ki je kot par prvi osvojil Mount Everest, je bil iz Slovenije. (Drži, to sta bila zakonca Štremfelj.)
3. Lipicance, znamenite konje, vzrejajo v Lipici od leta 1580. (Drži)
4. Slovenski narodni park je v Evropi eden najmlajših. (Ne drži, velja za enega najstarejših, ustanovljen je bil leta 1924; če bi pa bil ustanovljen leta 1908, ko se ja za to ponudila možnost, bi bil pa celo najstarejši.)
5. Lipo, ki je stara več kot 780 let, najdemo na Gorenjskem. (Ne drži, ta lipa raste na Koroškem)

Po zaključenem uvodnem kvizu se v oblikovanih skupinah sestre in bratje pogovorijo, kaj zanje pomeni domovina, koliko imajo radi Slovenijo, kje se to vidi?

V ta pogovor se potem vplete življenjska zgodba Jakoba Ukmarja, ki se je zelo zavzemal za Slovence v zamejstvu, našo narodno manjšino.

Tema - Jakob Ukmar

Življenjepis

Življenje Jakoba Ukmarja (duhovnika, kateheta, bogoslovnega profesorja, govornika, duhovnega pisca, teologa, publicista, narodnega voditelja - toliko "poklicev" mu daje Primorski slovenski biografski leksikon, pa še niso vsi!), se je pričelo 13. julija 1878 v železniški čuvajnici na Općinah. Oče Simon, po rodu iz Sežane, od tam ja bila ~~kot~~ tudi mati Marija Šušteršič, je bil železniški čuvaj. Po osnovni šoli na Općinah je šel Jakob na nemško gimnazijo v Trst. Po maturi je študiral bogoslovje v Centralnem semenišču v Gorici. V duhovnika je bil posvečen 14. julija 1901, teden dni zatem je pel novo mašo na Općinah. Po novi maši je bil najprej duhovni pomočnik v Bazovici, nato kaplan v Rojanu, v letih 1906-1910 pa župnijski upravitelj v Ricmanjah - v času spora tamkajšnjih župljanov s tržaško škofijo. Tamkajšnji prebivalci so namreč želeli v svoji župniji uvesti glagoljaško bogoslužje, ker pa jim Sveti sedež tega ni dovolil, so se razglasili za grkokatoličane. Ukmar si je po začetni nenaklonjenosti prebivalcev sčasoma le uspel vsaj deloma pridobiti njihovo zaupanje. Kot katehet na nemški državni gimnaziji v Trstu je bil obtožen "cesarju sovražne propagande" in bil pet tednov zaprt na ljubljanskem gradu. Med prvo svetovno vojno je na Dunaju študiral cerkveno pravo in študij leta 1917 končal z doktoratom. Jeseni 1919 se je nastanil v škofijski hiši v Škednju, kjer je ostal do smrti. Opravljal je razne škofijske službe in ves čas pomagal pri slovenskem dušnem pastirstvu, zlasti na prižnici in v spovednici; zapustil je nad 3000 skrbno zbranih in ohranjenih govorov, imel je seštete vse svoje spovedi od januarja 1905 do 10. oktobra 1971 (tri tedne pred smrtjo) - 373.896. V svoji pridigi pri novi maši škedenjskega rojaka Placida Sancina 15. junija 1930 je dejal: "Bog nam daj mož, ki se ne strahopetno umikajo pred vsako sencu, temveč z apostolskim pogumom stoje na braniku za pravice Cerkve in vernega ljudstva. Saj Cerkev ni sužnja samo zato, ker jo drugi v sužnost devajo, ampak deloma tudi zato, ker njeni predstojniki včasih brez potrebe v sužnost lezejo." To so bila leta najhujšega fašističnega divjanja zoper Slovence in Hrvate, ki niso dobili

opore in zaščite pri cerkvenih predstojnikih. Apostolski pogum je pokazal Jakob Ukmar v svojem znamenitem govoru v škedenjski cerkvi zadnji dan šmarnic, 31. maja 1931, o krščanskem sožitju med narodi zoper potujčevalno fašistično politiko na Primorskem - vernikom je dokazoval, da je fašizem v nasprotju s krščanstvom. Govor je napisan v italijanščini za italijanske vernike, v njem je en sam slovenski stavek: OČE, ODPUSTI JIM, SAJ NE VEDO, KAJ DELAJO. Ko je Alojz Rebula leta 1966 ta Ukmarjev govor prebral, je zapisal: "Tako rekoč oblegan od črnih srajc, sredi morja fašizma... osamljen slovenski duhovnik s prakrščansko neustrašenostjo izreka režimu svoj NE!" Kljub narodnobuditeljski dejavnosti je bil kasneje izrazito apolitično usmerjen, kar mu je v času fašističnega zatiranja Slovencev prineslo določeno imuniteto in mu tako oblast skoraj nikoli ni prišla do živega. Bil je zelo razgledan, skromen in natančen človek. Ukvarjal se je ljubiteljsko z astronomijo, učenjem tujih jezikov ter celo branjem klinopisov.

Od leta 1940 do 1960 je bil član pokrajinskega cerkvenega sodišča v Benetkah, kjer se je osebno spoznal s patriarhom Angelom Roncallijem, poznejšim papežem Janezom XXIII. Ko je papežev osebni tajnik Loris Capovilla zvedel, da so v Trstu začeli postopek za Ukmarjevo beatifikacijo, je tržaškemu škofu Evgenu Ravignaniju izrazil svoje veselje. V svojem pismu je Ukmarja pohvalil: "Bil je eden od prvih prizadevnih duhovnikov, ki je Janezu XXIII. posredoval koristno gradivo za pripravo 2. vatikanskega koncila. Izdelal je vrsto predlogov za prenovo Cerkve, ki naj bi imela več posluha za narodne manjšine. Predloge je papež sprejel z naklonjenostjo." Bil je imenovan za apostolskega administratorja za ozemlje tržaške škofije, ki je 15. septembra 1947 prišlo pod Jugoslavijo, vendar so prevzem te službe preprečili dogodki v Lanišću. Tam ga je nahujskana sodrga kot birmovalca pretepla, domačega župnika Bulešiča pa umorila, zato je prišel v spor s škofom Santinom, ki ga je razrešil vseh služb na škofiji.

Ukmar je od jeseni 1919 bival v škofijski hiši v Škednju, kjer je ves čas pomagal pri slovenskem dušnem pastirstvu. Gôvori, ki jih je imel Jakob Ukmar na tržaškem radiu,

so izšli v treh knjigah. Odmevni sta bili tudi deli Mariologija in Eshatologija. Umrl je 2. novembra 1971 v Škednju in vstajenja čaka na tamkajšnjem pokopališču. Tržaška škofija je 5. februarja 2002 začela postopek za njegovo beatifikacijo in ga 17. junija 2009 uspešno končala; zdaj se nadaljuje na Kongregaciji za svetnike v Rimu. Po smrti msgr. Dušana Jakomina (2015), tedanjega škofijskega postulatorja za beatifikacijo Božjega služabnika Jakoba Ukmarja, postopek spremlja dr. Serenella Del Cinque, njegova tesna sodelavka.

Jakob Ukmar je bil odličen, izobražen duhovnik, preudaren, moder človek, h kateremu se je vsakdo lahko zatekel. Bil je naš najbolj preganjan duhovnik. Svoboden človek, ki je trpel že za časa Avstrije, nato pod fašistično Italijo in najhuje pod komunisti. Leta 1915 je preživel pet tednov v zaporu v Ljubljani, češ da je oskrunil cesarsko veličanstvo. V zaporu je v miru pripravil tezo za doktorat. V času fašizma je bil pod neprestano kontrolo. Ob birmovanju v Istri so ga leta 1947 v Lanišću komunisti hudo ranili, njegovega sobrata duhovnika Miroslava Bulešića pa ubili. Na obletnico napada, 24. avgusta, je večkrat daroval sv. mašo za napadalce. Bil je velik izobražen duhovnik, v čistosti je živel svoje zasebno življenje, posvečal se je študiju. Predvsem pa je bil klen, jasen in značajen. Ni bil naš lider, bil pa je naš vodja. Človeku je vedno znal pokazati pravo smer, zato so se k njemu zatekali duhovniki in laiki.

Njegova beseda je nekaj veljala. 17 let sem bil z njim, opazil sem njegovo svetniško življenje. Poleg preizkušnje, ki se je zgodila v Istri leta 1947, tudi vsak njegov dan. Boris Pahor pravi, da bi bil Ukmar lahko zavetnik vseh manjšin. (nekdanji postulator Dušan Jakomin)

Duhovna dediščina svetnika in aplikacija za sodobni čas

Alojz Rebula, ki se je z Jakobom Ukmarjem prvič srečal 26. januarja 1966, je v svoj dnevnik ~~je~~ zapisal: "Velik dan, da sem mogel osebno spoznati največjega človeka - intelektualca in kristjana - v zamejstvu." Dva meseca kasneje v njegovem dnevniku (Rebulovi dnevniški zapiski so izšli v več knjigah) beremo: "V škedenjski večer sem odnesel jasen vtis svetosti." Izbral si ga je za svojega duhovnega voditelja. Očak Ukmar mu je s svojimi kratkimi nasveti, predvsem pa s svojim življenjem, posredoval nauk, ki ga je zapisal v svoji Mariologiji, knjigi, posvečeni Božji Materi: "Bodimo še mi majhni in skriti pred svetom, da bomo resnično veliki pred Bogom."

Jakob Ukmar je dobro vedel, kaj je v človeku in kaj so iz njega sposobne narediti ideologije, fašizem, nacizem in komunizem. Odločno je obsojal nedemokratične sisteme, odpuščal pa ljudem, ki so pijani sovraštva grmadili zlo na zlo. Kot duhovnik in »svoboden v svoji službi do smrti« je skušal zavarovati vsako človekovo življenje, njegovo dostojanstvo, pravice, tudi pravico do materine besede, a žel navidez bolj malo uspeha. V svojem vztrajanju, potrpežljivosti in ponižnosti je lahko zgled tudi današnjemu človeku.

Vprašanja za premišljevanje in pogovor v bratstvu *(lahko v manjših skupinah ali osebno – na koncu sledi podelitev)*

V skupinah iz uvodne dinamike si udeleženci med seboj podelijo, koliko so poznali Jakoba Ukmarja.

Zaključek *(lahko kakšna domača naloga – za posameznika ali celotno bratstvo)*

Bratstvo se skupaj odloči, kam v Sloveniji bi šli na skupni izlet in ga izpelje.

Molitev

O Bog,
v Jakobu Ukmarju
si dal svojemu ljudstvu
zvestega pastirja
in pogumnega pričevalca za vero
v času preizkušenj.
Prosimo te,
proslavi ga pred vesoljno Cerkvijo,
da bo pred nami
še močneje zablestel njegov zgled
in bosta ob njem rasla naša vera
v tvojo očetovsko previdnost
in zaupanje v Marijino varstvo.
Po Kristusu, našem Gospodu.
Amen.

JANEZ FRANČIŠEK GNIDOVEC
Vsem sem postal vse

Svetopisemski odlomek - 1 Jn 4,7-21

Ljubi, ljubimo se med seboj, ker je ljubezen od Boga in ker je vsak, ki ljubi, iz Boga rojen in Boga pozna. Kdor ne ljubi, Boga ni spoznal, kajti Bog je ljubezen. Božja ljubezen do nas pa se je razodela v tem, da je Bog poslal v svet svojega edinorojenega Sina, da bi živeli po njem. Ljubezen je v tem – ne v tem, da bi bili mi vzljubili Boga. On nas je vzljubil in poslal svojega Sina v spravno daritev za naše grehe. Ljubi, če nas je Bog tako vzljubil, smo se tudi mi dolžni ljubiti med seboj. Boga ni nikoli nihče videl. Če se med seboj ljubimo, ostaja Bog v nas in je njegova ljubezen v nas postala popolna.

Odlomek iz Vodila in/ali Konstitucij OFS

Kot priče prihodnjih dobrin so dolžni, da se zaradi poklica, ki so ga izbrali, trudijo za čistost srca. Tako naj postanejo svobodni za ljubezen do boga ter do bratov in sester. (Vodilo OFS, člen 12)

Pesmi

Res je prijetno
Jezus moj, ljubim te

Uvodna molitev

Bratstvo skupaj zmoli Oče naš.

Uvodna dinamika

Sestre in bratje po parih razmislijo, kaj bi moral imeti človek, da bi ga lahko imenovali živi svetnik. Razmišljanja si med seboj podelijo. Na~~A~~ koncu vpeljejo v skupno razmišljanje življenje človeka, ki so ga tako klicali – Janeza Frančiška Gnidovca.

Tema – Janez Frančišek Gnidovec

O življenju božjega služabnika Janeza Frančiška Gnidovca je posnet dokumentarni film, ki se ga lahko ogleda na samem srečanju, traja malo več kot pol ure, najde pa se na tej povezavi: *https://www.youtube.com/watch?v=mw3n9_4zAc0*

o Janezu Gnidovcu govori tudi oddaja:
https://www.youtube.com/watch?v=W-Qjyr6mTBQ

Lahko pa njegovo življenje predstavite s pomočjo spodnjega življenjepisa.

Življenjepis

Janez Gnidovec se je rodil 23. septembra 1873 v Velikem Lipovcu v župniji Ajdovec. Bil je tretji otrok očeta Jožefa in matere Jožefe, rojene Pust. V domači družini je dobil zgled žive vere. Prvi razred ljudske šole je obiskoval v domačem Ajdovcu, nadaljeval pa jo je v Novem mestu, kjer je od leta 1884 do 1892 obiskoval še frančiškansko gimnazijo. Bil je zelo nadarjen za jezike, odlikovala pa ga je tudi trdna volja: kar je hotel doseči, je tudi dosegel. Že kot gimnazijec je bil znan kot molivec pred Najsvetejšim. Že takrat se je pokazala značilna poteza njegove osebnosti, da je bil strog do sebe, a blag in človeško topel do svojih bližnjih.

Po maturi je brez oklevanja vstopil v ljubljansko bogoslovje. V mašnika je bil posvečen 23. julija 1896. Tri leta je bil kaplan v Idriji in zatem dve leti v Vipavi. V Idriji se je srečal s socialno bedo rudarjev in ~~je~~ pomagal, kjer je mogel. Gojil je nesebično ljubezen do bolnikov in na vseh svojih dušnopastirskih postojankah skrbel za duhovni dvig župljanov.

Škof Anton Bonaventura Jeglič ga je poslal študirat na Dunaj, ker je potreboval izobražene profesorje za nastajajočo gimnazijo v Šentvidu nad Ljubljano. Na Dunaju je leta 1904 diplomiral iz klasičnega jezikoslovja in doktoriral iz filozofije.

Ob odprtju Škofovih zavodov v Šentvidu nad Ljubljano, jeseni leta 1905, je bil dr. Janez Gnidovec imenovan za njenega ravnatelja. Bil je uspešen profesor, mentor dijakom in odločen ravnatelj. V vihri prve svetovne vojne in vojaške zasedbe gimnazije mu je uspelo obdržati reden pouk. Med vojaki ranjenci, ki so bili nastanjeni v poslopju, se je naučil romunščine in madžarščine.

Leta 1919 je odstopil kot ravnatelj in s škofovim dovoljenjem vstopil v Misijonsko

družbo lazaristov. Pri lazaristih je videl uresničitev karitativnega dela in duhovne poglobitve. Imenovan je bil za ravnatelja semenišča v Grobljah. Papež Pij XI. ga je 29. oktobra 1924 imenoval za škofa v Skopju (sprva sedež v Prizrenu), kjer je bil škofijski sedež že štiri leta prazen. Škofovsko posvečenje je prejel 30. novembra 1924 v cerkvi Srca Jezusovega na Taboru v Ljubljani. Za škofovsko geslo si je izbral besede apostola Pavla: »Vsem sem postal vse«, za svojega vzornika pa svetega Frančiška Saleškega, zato se je poslej vedno podpisoval »Janez Frančišek«.

Njegov škofovski položaj je bil zelo izpostavljen. Nagovoril je Albance v njihovem jeziku, kar Beogradu ni bilo prav. V socialnem in dušno–pastirskem delu je bil kot škof vedno med dvema ognjema: med pritiski oblasti v Beogradu in propagando albanskih voditeljev.

Stanje v škofiji je v težkih razmerah uspel prenoviti s svojim oznanjevanjem, obiski župnij in družin, s pastirskimi pismi in gradnjami cerkva. Največ pa je storil z apostolsko gorečnostjo, osebnim pričevanjem, ponižnostjo, skromnostjo, zatajevanjem, uboštvom, predvsem pa z molitvijo in češčenjem Jezusa v Najsvetejšem zakramentu. Posebnost škofa Janeza Frančiška Gnidovca je bila njegova preprostost. Napori mu niso bili odveč, pri čemer ga je vodila gorečnost za duše. Življenje mu je bilo služenje Bogu. Močna je bila tudi njegova izkušnja temne noči vere in trpljenja.

V Skopju je zgradil zavetišče za najbolj zapuščene otroke. Makedonci, pravoslavni in muslimani so ob opazovanju Gnidovčeve ljubezni do revežev in njegove pobožnosti že takrat govorili, da je njegovo življenje svetniško. Bil je blizu oddaljenim in ubogim in je tako živel edinost s pravoslavnimi in muslimani.

Težke razmere in različni pritiski so napadali njegove moči. Tako je na praznik Svetih Treh kraljev 1939 prišel v sanatorij Leonišče na Zaloški cesti v Ljubljanio. Tam je umrl 3. februarja 1939 in bil 6. februarja pokopan pri Sv. Križu na ljubljanskih Žalah med sobrati lazaristi.

(Povzeto po Letopisu škofije Novo mesto, 2011)

Postopek za beatifikacijo

Postopek za beatifikacijo škofa Gnidovca se je začel leta 1973 v ljubljanski nadškofiji, vodili pa so ga postulatorji iz reda lazaristov. Papež Benedikt XVI. je 27. marca 2010 odobril objavo odloka o herojskih krepostih svetniškega kandidata. Od tedaj naprej smemo škofa Janeza Frančiška Gnidovca imenovati častitljivi Božji služabnik (čBs.). Po objavi postopka je sledil prenos njegovih posmrtnih ostankov z ljubljanskih Žal v cerkev Srca Jezusovega na Taboru v Ljubljani. Za beatifikacijo je potrebno še priznanje čudeža na priprošnjo čBs. škofa Gnidovca.

Pričevanje bl. matere Terezije o škofu Gnidovcu

Naš škof Gnidovec je bil svetnik.

Vsi smo ga klicali s tem imenom. Bil je pravi duhovnik po Jezusovem Srcu; blagega in ponižnega srca.

Ko sem odhajala v misijone, je zame maševal, obhajal me je, me blagoslovil in rekel:

'V misijone greste. Dajte Jezusu vse, samo Zanj živite, bodite samo Njegova, samo Njega ljubite, samo Zanj se žrtvujte. Naj vam bo Jezus vse v vašem življenju'.

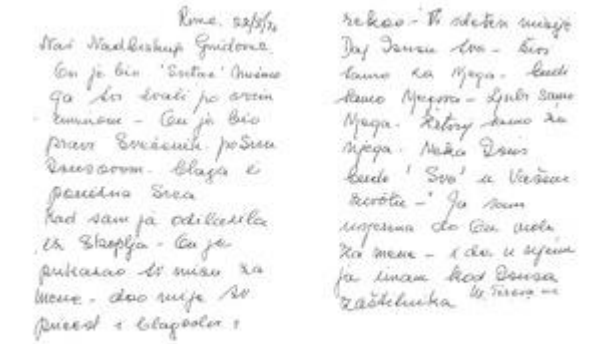

BLAŽENA AGNES GONXHA BOJAXHIU – MATI TEREZIJA IZ KALKUTE
PISNO PRIČEVANJE O ŠKOFU GNIDOVCU (HRANI ARHIV MISIJONSKE DRUŽBE V LJUBLJANI)

Prepričana sem, da prosi zame in da imam v njem pri Jezusu zaščitnika.

Rim, 22. avgusta 1974, Mati Terezija MC

Nekaj Gnidovčevih misli

MOLITEV ZA DRUGE

»Ne preslišite glasu tistih, ki vas prosijo za molitev. Vedite, da vas potrebujejo, do so zelo potrebni Božje pomoči, ki se izprosi samo z molitvijo. Spolnjujte svoje dolžnosti. Bodite zvesti.«

ODNOS DO DELA

»Opravljaj službo marljivo, potrpežljivo, z veselim srcem in dobrim namenom, da razveseljuješ Boga. Svoja dela začni s ponižno molitvijo, z molitvijo jih tudi nadaljuj in končuj.«

ODNOS DO LJUDI

»Bodi ljubezniv do vsakega človeka, stori dobro vsakemu. Nikoli ne vračaj hudega za hudo. V odnosih do ljudi bodi vedno plemenit. Pazi, da vedoma nikogar ne razžališ. Prizadevaj si, da boš v ljubezni v vsem posnemal Jezusa, ki je pot, resnica in življenje.«

Pri založbi Novi svet so misli škofa Gnidovca zbrali v knjižici zbirke 100 strani pod naslovom Vse iz ljubezni do Boga.

Duhovno sporočilo svetnika in aplikacija za današnji čas

Škof Gnidovec nas s svojim življenjem vabi, naj bomo v svojem poslanstvu goreči. O tej kreposti sveti Vincencij pravi: »Gorečnost je peto življenjsko pravilo, ki je v čisti želji, da postanemo prijetni Bogu in koristni bližnjemu.« Janez Frančišek Gnidovec se v gorečnosti za Božje kraljestvo ni nikoli utru
dil, moč za to pa je črpal v molitvi. Vedno znova je prihajal pred tabernakelj, da bi se naužil Božje bližine in se utrdil v zaupanju, da ga Bog spremlja in vodi njegovo življenje.
Bil je mož globoke vere, molitve, preprost in ponižen ter veliki asket in goreč častilec Sv. Rešnjega Telesa. Veliko se je zatajeval in se zadovoljil s čisto osnovnimi stvarmi in kot tak nas lahko izziva, da premislimo naš odnos do materialnih stvari.

Vprašanja za premišljevanje in pogovor v bratstvu *(lahko v manjših skupinah ali osebno – na koncu sledi podelitev)*

Sestre in bratje se razdelijo v manjše skupine. V njih se pogovorijo o s vprašanjih:

1. Kakšen je moj odnos do mojih bližnjih?
2. Na kakšen način sem pripravljen pomagati v bratstvu?
3. Kako bom spremenil svoj odnos (še bolj ljubil) do ljudi, do Boga?

Na koncu si premišljevanje podelimo med seboj.

Zaključek *(lahko kakšna domača naloga – za posameznika ali celotno bratstvo)*

*Vsak naj si zapiše na list papirja stavek »**Odnos do ljudi je odnos do Boga«** o tem premišljuje do naslednjega srečanja. Na naslednjem srečanju lahko najprej pogovor steče kako ga je ta stavek nagovoril.*

Molitev

Molitev za beatifikacijo
Gospod Bog,
Tvoj služabnik Janez Frančišek Gnidovec
se je iz ljubezni do Tebe

nesebično ves žrtvoval za uboge.
Poveličaj ga s čudeži,
da mu bo Cerkev dodelila čast oltarja
in nam bo močneje zasvetil njegov zgled.
Po Kristusu, našem Gospodu.
Amen.

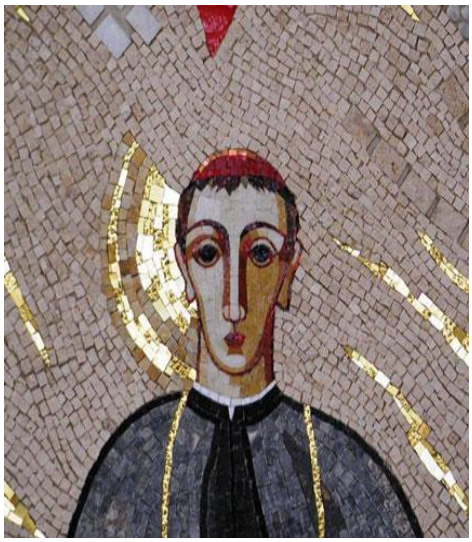

ANTON STRLE

Povsod Boga *(novomašno geslo)*

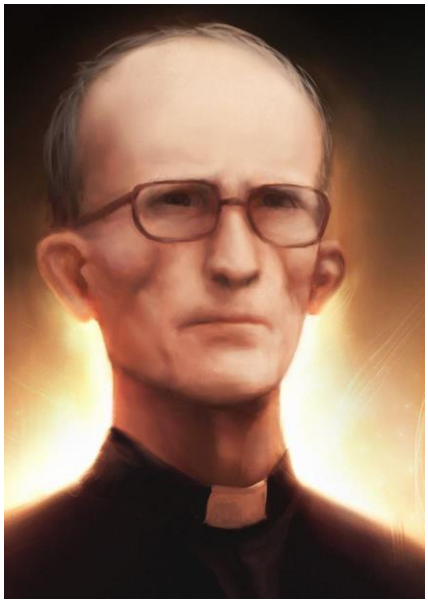

Svetopisemski odlomek – Kol 3,1-16

Če ste torej vstali s Kristusom, iščite to, kar je zgoraj, kjer je Kristus, sedeč na Božji desnici. Mislite na to, kar je zgoraj, ne na to, kar je na zemlji. Kajti umrli ste in vaše življenje je skrito s Kristusom v Bogu. Ko se bo prikazal Kristus, vaše življenje, tedaj se boste tudi vi prikazali z njim v slavi.
Zato omrtvite v sebi to, kar teži k zemlji: nečistovanje, nečistost, strastnost, hudobno poželenje in slo po čim večjem imetju, ki je toliko kot malikovanje. Zaradi tega prihaja Božja jeza na sinove nepokorščine, med katerimi ste bili nekoč tudi vi, ko ste tako živeli. Zdaj pa tudi vi odvrzite vse to: jezo, vzkipljivost, hudobnost, obrekovanje, nesramno govorjenje svojih ust. Ne lažite drug drugemu, saj ste slekli starega človeka z njegovimi deli vred in oblekli novega, ki se prenavlja za spoznanje, po podobi svojega Stvarnika. Kjer je to, ni več ne Grka ne Juda, ne obrezanega ne neobrezanega, ne barbara ne Skita, ne sužnja ne svobodnega, ampak vse in v vseh je Kristus.
Kot Božji izvoljenci, sveti in ljubljeni, si torej oblecite čim globlje usmiljenje, dobrotljivost, ponižnost, krotkost, potrpežljivost. Prenašajte drug drugega in odpuščajte drug drugemu, če se ima kateri kaj pritožiti proti kateremu. Kakor je Gospod odpustil vam, tako tudi vi odpuščajte. Nad vsem tem pa naj bo ljubezen, ki je vez popolnosti. In Kristusov mir naj kraljuje v vaših srcih, saj ste bili tudi poklicani vanj v enem telesu, in bodite hvaležni. Kristusova beseda naj bogato prebiva med vami. V vsej modrosti se med seboj poučujte in spodbujajte. S psalmi, hvalnicami in duhovnimi pesmimi v svojih srcih hvaležno prepevajte Bogu.

Odlomek iz Vodila in/ali Konstitucij OFS

»Kristus, ubog in križan«, zmagovalec smrti in od mrtvih vstali, največje razodetje Božje ljubezni do človeka, je »knjiga«, v kateri naj se bratje in sestre s posnemanjem sv. Frančiška učijo, zakaj in kako živeti, ljubiti in trpeti. V njem odkrivajo vrednost nasprotovanj zaradi pravičnosti ter smisel težav in križev vsakdanjega življenja. Z njim

morejo sprejeti Očetovo voljo tudi v najtežjih okoliščinah in živeti v Frančiškovem duhu miru, v zavračanju slehernega nauka, ki nasprotuje človekovemu dostojanstvu.
Vodilo OFS, člen 10

Pesmi

Povsod Boga,
Tebe ljubi moja duša,
K tebi želim moj Bog, …

Uvodna molitev

Božja ljubezen je sad modrosti.
Duša, ki jo uživa, ve, kako prijeten je Gospod.
Kje je kaj dragocenejšega in bolj zaželenega?
Posvetna čast in oblast se z njo ne moreta primerjati.
Nič telesnega in zemeljskega ne smemo metati v isti koš s to ljubeznijo.
Bližamo se ji le s čisto vestjo in z neomadeževanim, nebeškim življenjem.
Blagor duši, ki nesebično ljubi.
Dviga se više, kot vse vode zemlje, ker jo ima in ohranja Božji duh.
Sveti Anton Padovanski

Uvodna dinamika

Nariši si najtežje stvari v življenju, ko si bil/a najbližje Jezusu na križu in po možnosti, če želiš (in je čas) jih podeli v skupini.

Anton Strle

Življenjepis

Rodil se je 21. januarja 1915 v vasi Osredek, župnija Sv. Vid nad Cerknico. Do cerkve in do šole je bilo skoraj uro daleč. V šolo je hodil bolj malo, njegovo glavno opravilo je bilo, da je pasel domačo in sosedovo živino. Ko mu je bilo nekako deset let, je na paši doživel 'duhovni pretres', ki ga je zaznamoval za vse življenje. Spreletela ga je misel: »Kako lepo bi bilo, če Boga ne bi bilo! Kako bi bil človek svoboden!« Že naslednji hip pa je

začutil, kako bogokletna je ta misel in jo iskreno obžaloval. »Vse poznejše življenje me je jasno prepričevalo, kako je ravno nasprotno res: kako je prav Bog vir resnične človekove svobode. Zato sem si za novomašno geslo izbral znane besede slovenske cerkvene pesmi Povsod Boga. K tej izbiri me je vodila misel: če bo povsod zmagoval Bog s svojo dobroto in milostjo, bomo zares svobodni in srečni.« Ko je bil star štirinajst let, je imel samo tri razrede osnovne šole. Po zaslugi župnika Janeza Puclja, svojega velikega dobrotnika, je mogel uresničiti svojo željo, da postane duhovnik. Pripravil ga je na šolanje na škofijski gimnaziji v Šentvidu na Ljubljano, kjer je bil med najboljšimi dijaki. Že takrat je skrbno uporabljal čas, kar ga je odlikovalo vse življenje. Po maturi leta 1936 se je z vsem srcem odločil za študij bogoslovja. Mašniško posvečenje je prejel 29. junija 1941, dva tedna zatem, 13. julija, je pel novo mašo v svoji rojstni župniji Sv. Vid. Novomašni pridigar je bil nekdanji vidovski župnik Janez Pucelj, ki je govoril o duhovniku kot pričevalcu Božje luči. Novomašnik Anton Strle si je njegove besede zapisal globoko v srce in jih v svojem življenju z veliko močjo uresničeval.

Življenjepis mučenca Lojzeta Grozdeta in 'šolanje' v zaporih

Po novi maši je nadaljeval študij za doktorat iz dogmatične teologije, ki ga je dosegel leta 1944. Hkrati z doktorsko disertacijo je pisal knjigo Mladec Kristusa Kralja, življenjepis mladega mučenca Lojzeta Grozdeta, ki ga je osebno poznal iz Marijanišča. »Čisto vsak trenutek sem porabil za pisanje te knjige. Čutil sem, da moram to narediti.« Verjetno je prav po zaslugi tega Strletovega življenjepisa Grozde postal poznan doma in po svetu in je mogel biti 13. junija 2010 razglašen za blaženega. Anton Strle, ki je knjigo pisal na osnovi gradiva, ki so mu ga dale zanesljive priče, pa je bil po vojni 'razglašen' za 'sovražnika ljudstva'. Šel je skozi trpko izkušnjo zaporov, ki so hudo prizadeli njegovo že tako slabotno zdravje, njegovega duha pa so še okrepili. Najprej je bil zaprt poleti 1945 v škofovih zavodih v Šentvidu in bil po 70 dneh izpuščen. Julija 1947 je bil aretiran in po dvomesečnem preiskovalnem zaporu obsojen na pet let strogega zapora in tri leta odvzema državljanskih pravic. Zapor je prestajal v Novem mestu, Ljubljani, Mariboru, nato pa je kot zapornik skupaj z mnogimi drugimi duhovniki delal na Žalah (pri gradnji blokov) in v Medvodah (elektrarna). Sotrpinom je ostal v spominu kot človek molitve, študija in vestnega dela. V zaporu se je učil angleščine, občasno je pripravljal predavanja oziroma premišljevanja za druge duhovnike. Veliko se je poglabljal v sv. Pavla ~~in si je~~, njegov izredni spomin je osvojil na pamet skoraj vsa njegova pisma in tudi vsebino evangelijev. Vsega skupaj je v zaporu 'odsedel' pet let. Sam je na to obdobje svojega življenja gledal kot na čas notranjega prečiščenja.

Bogoslovni učitelj in duhovni voditelj

Ko je leta 1952 prišel iz zapora, ga je škof Anton Vovk poslal na župnijo Planina pri Rakeku, kjer je ostal do januarja 1959. Z vsem srcem se je posvetil dušnemu pastirstvu, ob tem pa je našel čas tudi za bogoslovno znanost ter je študiral in pisal. Že v akademskem letu 1956/1957 je postal honorarni profesor dogmatike (stroke, ki razlaga temeljne verske resnice) na teološki fakulteti v Ljubljani in prihajal predavat iz Planine. Leta 1959 pa je prišel v Ljubljano in se naselil v svoji 'puščavniški' sobi nekdanjega Alojzijevišča, pod katerega streho je bila teološka fakulteta, in tam je ostal do smrti. Živel je zelo skromno. Dolgo si je sam kuhal enolončnice. Kar je dobival plače ali zatem pokojnine, je razdal v dobre namene, za knjige in za uboge. Profesor na teološki fakulteti je bil skoraj trideset let (1956–1984). Pri predavanjih se je pogosto tako razvnel, da je krilil z rokami in ga je božji ogenj kar dvigal. Profesor Strle je tudi ogromno pisal. Seznam njegovih del obsega 45 knjig in skript, 75 razprav, 100 člankov in 36 prevodov. Prevedel je odloke drugega vatikanskega cerkvenega zbora in jim dodal uvodna pojasnila. Za knjige Leto svetnikov je napisal obsežne razlage za Jezusove in Marijine praznike. Vsa leta je bil tudi v dušnem pastirstvu. Najprej v Planini pri Rakeku, zatem nekaj let po raznih župnijah v okolici Ljubljane, od marca 1966 pa je bil duhovni pomočnik v mestni župniji Sv. Trojice – pri uršulinkah, kjer je vsak dan maševal in spovedoval vse do svoje smrti. Kot mož globoke vere in molitve je bil moder duhovni voditelj in pred njegovo spovednico je bila vedno dolga vrsta. Še dan pred smrtjo je po svoji navadi 'hitel' k uršulinkam, čeprav je bil do kraja izčrpan. Plamen njegove svetilke je ugasnil v zgodnjem jutru 20. oktobra 2003.
Čuk S., Obletnica meseca, v: Ognjišče (2015) 1, str. 48.

Življenje iz vere

Novi ljubljanski nadškof Stanislav Zore v knjigi Življenje iz vere, v kateri je Milanka Dragar zbrala pričevanja o dr. Antonu Strletu ob peti obletnici njegove smrti, piše o svojem osebnem srečanju z njim.

Z gostom iz Afrike je prišel v uršulinsko cerkev v Ljubljani med molitvenim srečanjem pred izpostavljenim Najsvetejšem. Tedaj je vstopil Anton Strle. »Ko je ostareli profesor, ves izsušen od askeze, prišel na sredino cerkve, je kot spodsekan padel na obe koleni pred Najsvetejšim in se globoko priklonil. Vstajanje je bilo prava muka. Z obema rokama se je oprl ob tla in se

potem mukoma, z velikim naporom dvignil. Ta prizor mi bo ostal v spominu do konca življenja. Takrat sem namreč živo začutil profesorjevo globoko vero in spoštovanje do zakramenta svete evharistije.« Za tega svetniškega duhovnika ~~, ki mu je namenjen ta hvaležni spomin ob stoletnici rojstva,~~ je marca 2014 stekel škofijski postopek za njegovo razglasitev za blaženega.

Na predlog jugoslovanskih škofov je bil imenovan za člana Mednarodne teološke komisije v Rimu, ki jo je vodil hrvaški kardinal Franjo Šeper, prefekt Kongregacije za verski nauk.
Nasledil ga je kardinal Joseph Ratzinger, ki je v spremni besedi k tretji knjigi Strletovih Izbranih spisov (Božja slava živi človek, Družina, Ljubljana 1992) zapisal, kaj je začutil, ko se je leta 1974 prvič srečal s Strletom: "Iz njegove ponižne in dobrotljive osebnosti je izhajala velika notranja svetloba; čutili smo, da je tega človeka stik z Bogom povsem prežel."

Dodatek – Misli o obiskovanju sv. Rešnjega telesa

Osnutek pridige je ohranjen v pismeni zapuščini prof. Strleta. Iz vsebine se vidi, da je pridigo imel v času svojega službovanja v Planini pri Rakeku (1952-1957) in sicer dvakrat, enkrat v župnijski cerkvi in nato še na Planinski Gori, zato je v odstavku, ki se na nanaša na Planinsko Goro, pripisal s svinčnikom Gora.

Večkrat slišimo, kako so ti in ti ljudje podivjani. Kaj je vzrok? Če malo bolj premislimo, bomo videli, da je nazadnje vzrok takšne divjosti končno v tem, da je premalo stika z Jezusom Kristusom. Kakor hitro se ljudje začno oddaljevati od Gospoda, se tako zelo rado zgodi, da izgubijo tudi dobroto in ljubezen, katero nas je učil Zveličar bolj z zgledom kot z besedo. Balzac je rekel, da je krščanstvo edino, ki more človekovo divjost, ki je pri njem na dnu, res krotiti, vsaj nekoliko krotiti – kajti vemo, da se človek tako trdovratno upira s svojo svobodno voljo.
Tedaj se mi je šele utrdila vera v katoliško Cerkev, ko sem videl, kako je ta Cerkev s svojim zakramentalnim življenjem, zlasti pa v sv. Rešnjem telesu nekaj čisto posebnega, kako velik vpliv, kako blažilen vpliv ima na človeka.
(Za Goro) Mati božja, ki smo se ob vznožju njene milostne podobe zbrali, da bi tudi mi z Jezusom obhajali lomljenje kruha – kakor dva učenca iz Emavsa – da bi se tudi naša srca ogrela za Jezusa Kristusa, slavno vstalega, Mati božja pravim – nam pač ne bo zamerila, če bomo kar vpričo njene podobe nekaj besed posvetili sv. Benediktu Labru. Ne bo zamerila, saj je bil Benedikt velik častilec nebeškega kruha, Jezusa Kristusa v presvetem Rešnjem telesu, izreden svetnik, ki je živel iz lomljenja kruha, živega kruha, ki daje svetu življenje, izreden častilec sv. Rešnjega telesa, svetnik, ki je postal svetnik predvsem zato, ker je živel iz sv. maše, iz presvetega Rešnjega telesa. Svetnik, ki je

dozorel za nebesa po evharističnem soncu in ki mu je Mati božja pomagala oblikovati Kristusovo podobo v duši. Kdo je sv. Benedikt Laber?

Ta berač je vplival na stotine ljudi, da so bolj krščansko živeli, da so izkazovali ljubezen do revežev, da so spoznavali, kako nespametno je skrbeti samo za zaklade na zemlji, nič pa ne misliti na tiste zaklade, ki jih molj ne uniči in rja ne razje. Bolj je vplival na obnovo verskega življenja kakor pa marsikateri učenjak z vso svojo zgovornostjo. Več je storil za to, da se ublažijo razlike med bogatimi in reveži, kakor pa veliki dobrodelni delavci tedanjega časa, kajti z nenavezanostjo na svetne zaklade je učinkovito klical bogatinom, naj s svojim bogastvom, kolikor ga ne potrebujejo za res potrebne stvari, podpirajo revne, naj se zavedajo, da so prav za prav upravitelji božjih darov in ne popolni lastniki.

Na stotine čistih, ravnočrtnih značajev se je oblikovalo prav pred večno lučjo, ki trepeče pred tabernakljem. Koliko čistih duš je ohranilo svojo mladost neomadeževano ob vsem blatu, ki je tudi vanje butalo. Koliko dobrih, nesebičnih žena in najboljših mater je vir za svoje dobrote in požrtvovalnost našlo pri Jezusu v najsvetejšem zakramentu!

Ne moremo posnemati sv. Benedikta Labra v vseh stvareh in tudi ne bi bilo prav, če bi ga posnemali v izrednostih in nenavadnostih. Tiste izrednosti so bile pri njem poseben poklic, ki mu ga je namenila božja previdnost in sicer samo njemu. Posnemati pa ga moremo in ga kot kristjani tudi moramo v tem, da tudi mi bolj in bolj postanemo podobni svojemu Učeniku Jezusu Kristusu. Podoba Jezusa Kristusa se nam je na neviden, duhoven način vtisnila že ob krstu, ko smo dobili v svojo dušo neizbrisno znamenje kristjana in Kristusovega učenca. A primerno temu notranjemu upodobljenju svojemu Učeniku se mora pridružiti tudi vedno večja podobnost v našem nravnem življenju, ki naj odseva tudi v našem praktičnem, našem zunanjem vedenju in življenju. Predvsem bi se moral vsakdo od nas navzeti od Jezusa Kristusa njegove dobrote. Ta dobrota ne pomeni, da naj bo kristjan brez trdne hrbtenice, ta dobrota nikakor ne pomeni neznačajnosti, ne pomeni tega, da se brez nadaljnjega v vsaki stvari prilagodimo svoji okolici, samo da imamo mir. Ne, ta dobrota mora biti močna, ta dobrota mora biti v tem, da res vsakomur želimo dobro, da vsakega spoštujemo, da smo vsakomur pripravljeni storiti dobro, ako potrebuje naše pomoči in ako mu jo le moremo dati. In to celo brez razlike vere ali prepričanja, vendar tako, da nikakor svoje vere in svojega prepričanja ne zatajimo – kajti s tem bi bližnjemu ne

napravili nekaj dobrega, marveč ga potrjevali še v njegovi zmoti ter bi tako preprečili, da bi se vrnil k Bogu, morda vsaj ob zadnji uri. Iz te resnične, neponarejene dobrote, ki ostaja trdna in neomajana tudi tedaj, če nam bližnji dobrote ne vrača z dobroto, marveč celo povrača dobro s hudim – iz takšne dobrote naj izvira tudi naše zunanje vedenje, tako da bo tudi naša zunanja prijaznost in olikano vedenje samo zunanji izraz naše srčne, krščanske dobrote. – Takšne dobrote se bomo tudi mi navzeli najbolj zanesljivo ob Jezusu v presv. Rešnjem telesu. – Kdor se oddalji od Jezusa Kristusa, prej ali slej izgubi tisto dobrotljivost, ki tudi hudo premaguje z dobrim, in če je dober do bližnjega, se tako rado zgodi, da v notranjosti išče samega sebe in tako končno tudi samega sebe najde in ob smrti praznih rok stopi pred njega, ki bo tudi njemu dejal rekoč: »Daj odgovor od svojega oskrbništva!«

Seveda pa ne zadostuje biti Jezusu blizu samo po zunanje. Biti moramo Gospodu blizu tudi po notranje. Ko pridemo pred oltar, kjer se hrani Najsvetejše, naj nas vselej prevzame duh žive vere, zavest, da tu stojimo ali klečimo pred njim, ki je Kralj vseh kraljev in Gospod vseh gospodov. Naj ne bomo s svojim mislimi daleč proč od Zveličarja. Naj o nas ne velja, kar je nekoč veljalo o Judih: »To ljudstvo me časti z ustnicami, njih srce pa je daleč od mene.« Ko vstopamo pred Najsvetejše, ko prestopimo cerkveni prag, naj tudi mi govorimo, kakor so imeli navado svetniki: »Ve moje posvetne misli, ostanite od zunaj, zdaj se hočem razgovarjati s svojim Bogom, skritim pod podobo kruha in vina. Zdaj hočem s svojim Učenikom govoriti o bolj važnih rečeh. – Za svetne misli in skrbi bo čas pozneje.« In ako nam med molitvijo misli spet uidejo, zopet se zberimo, zopet mirno usmerimo svoje misli na božje stvari.

Če mogoče opravimo kakšen obisk Najsvetejšega tudi na delavnik, pojdimo mimo vseh ozirov. Malo skrajšajmo ali opustimo nepotrebne obiske pri ljudeh, pa bomo našli čas za obisk pri Zveličarju. In če ob delavnikih ni mogoče, naj bo naša navzočnost pred tabernakljem v nedeljo tem bolj pobožna. Priporočil bi vam, predragi, da bi bolj kakor doslej obiskovali popoldansko službo božjo. V času naše smrtne ure nam bo v veliko tolažbo, če smo posebno nedelje lepo preživeli v združenju z Jezusom Kristusom, če smo storili v nedeljo tudi kaj več, kakor smo strogo dolžni po cerkveni zapovedi. Vabim vas tudi, da bolj pošiljate k popoldanski službi božji otroke, posebno zdaj, ko se vedno bolj bliža sv. birma. Iz Grčarevca je res predaleč, da bi dvakrat hodili, ni pa predaleč iz bližnjih vasi. In ne ustrašite se, češ, saj tudi drugi ne gredo – ali se ne bo zdelo čudno, da grem jaz. Ob poslednji sodbi ne bomo nič govorili: zakaj naj bi bil jaz na desni strani, če je tako veliko ljudi na levi.

Če hočeš zadeti v cilj, moraš meriti nekoliko višje, sicer ne boš zadel. Če hočeš doseči zveličanje, moraš storiti več, kakor je stroga dolžnost, sicer nikoli ne boš našel moči, da bi storil toliko, kakor je nujno potrebno za to, da se ne pogubiš.

Duhovna dediščina svetnika in aplikacija za sodobni čas

Kot mentor je Strle spremljal 100 diplomantov, 13 kandidatov za magisterij in 13 kandidatov za doktorat. S skrajno osebno skromnostjo in neutrudnim delom je ustvaril skoraj nepregledno teološko delo. Znan je bil po tem, da je preudarno porabljal svoj čas in seveda po silni želji po znanju ter askezi.

Vprašanja za premišljevanje in pogovor v bratstvu *(lahko v manjših skupinah ali osebno – na koncu sledi podelitev)*

~~*(lahko v manjših skupinah ali osebno – na koncu sledi podelitev)*~~

- V čem je glavno sporočilo življenjske poti svetniškega kandidata Antona Strleta?
- Kaj je smisel asketskega življenja?
- Kaj mi pomeni češčenje Najsvetejšega?
- Kakšen odnos sta imela sv. Frančišek in sv. Klara do asketskega življenja; molitve, posta, zaupanja v Jezusovo navzočnost v Najsvetejšem zakramentu?
- Kaj mi pomeni molitev in post, v čem vidim njuno vrednost?

Zaključek (lahko kakšna domača naloga – za posameznika ali celotno bratstvo)

V naslednjih dneh se bratstvo udeleži adoracije v župniji ali jo pripravi.

Molitev

Anton Strle je zapisal o rožnem vencu:

»Če sem odkritosrčen, moram reči, da v središču mojega molitvenega življenja, ki naj bi prešinjalo vse ostalo življenje, ni rožni venec, marveč sveta maša (pravim 'sveta', čeprav danes že kar težko izrečemo to besedo).

Tudi na drugo mesto še ne pride. To mesto zavzema zame že skoraj 50 let vsakdanja premišljevalna molitev (ne 'transcendentalna meditacija'!), v kateri se mi ob božji besedi in ob živi navzočnosti troedinega Boga samega v občutju popolne svobodnosti 'srce navriska in izjoče' ter ogreje in razsvetli za vse, kar me bridkega in prijetnega čaka vsak dan, ogreje tudi za 'Središče' (Evharistijo), da bi moglo s svojo težnostno močjo navdihovati in prežemati celotno življenje.

Na tretje mesto pride rožni venec: vsaj en del prav vsak dan že gotovo nad 50 let (kvečjemu za kak mesec zelo hudih bolezni je moral odpasti). Zdi se mi nepogrešljiv. Nekaj nepogrešljivega bi manjkalo brez njega. Kakor če hiša s svojim 'Središčem' ne bi

imela okoli sebe lepega in bogatega vrta z varujočo ograjo! Ta vrt – rožni venec – nikoli ne zastari; vedno je svež in nov. Naj me prežema občutje veselja, bridkosti ali zmagovitosti – vedno grem rad na sprehod po tem vrtu, da se spet osvežim in okrepim: da mi veselje ne utone v valovih bridkosti, da se mi žalost in zaskrbljenost ne spremeni v brezupnost. Devica Marija me vodi h Kristusu, ob katerem ves svet postane luč, pa naj se na zunaj kaže še tako temnega. In ker je Kristusova stvar tudi moja stvar, zato sem glede nje popolnoma gotov. Kajti Kristusova stvar bo zmagala, prej ali slej, za časa mojega življenja ali pa po moji smrti: kakor Bog hoče!«

Bratstvo skupaj zmoli vsaj desetko rožnega venca, ki jo poveže z določenim namenom.

ANTON MAHNIČ

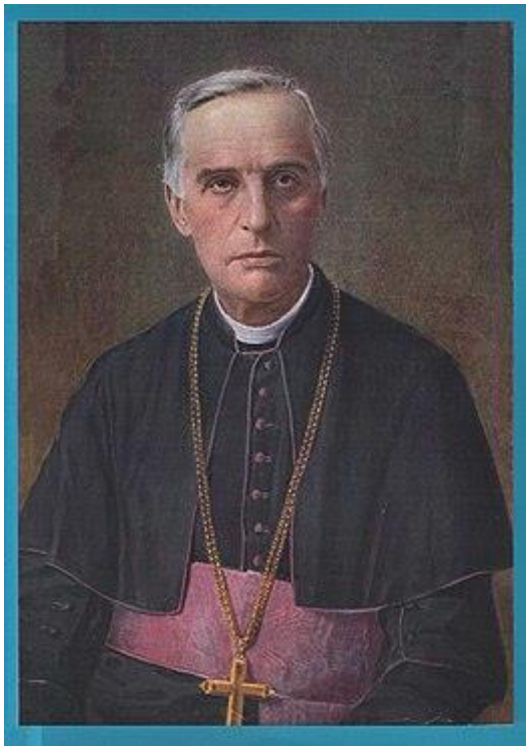

Svetopisemski odlomek: Job 2,1-6; Sir 37,23-26

Job 2,1-6

Napočil je dan, ko so prišli Božji sinovi in se postavili pred Gospoda. Med njimi je prišel tudi satan in se postavil pred Gospoda. Gospod je rekel satanu: »Od kod prihajaš?« Satan je odgovoril Gospodu in rekel: »Potikal sem se po zemlji in se sprehajal po njej.« Gospod je rekel satanu: »Si kaj mislil v svojem srcu na mojega služabnika Joba? Ni mu enakega na zemlji, mož je popoln, boji se Boga in se varuje hudega. Še vedno je trden v svoji popolnosti …«

Sirah 37, 23-26:

Moder mož bo svoje ljudstvo vzgajal,
sadovi njegove modrosti so zanesljivi.
Moder mož bo poln blagoslova,
vsi, ki ga bodo gledali, ga bodo blagrovali.
Življenju moža so odmerjeni dnevi,
Izraelovih dni pa ni mogoče prešteti.
Modri bo v svojem ljudstvu deležen zaupanja,
njegovo ime bo živelo na veke.

Odlomek iz Vodila in/ali Konstitucij OFS

S Kristusom pokopani in od mrtvih vstali po krstu, ki jih naredi za žive ude Cerkve in jih po zaobljubi z njo še tesneje povezuje, naj postanejo priče in orodje njenega poslanstva med ljudmi, ko oznanjajo Kristusa z življenjem in besedo. Navdihnjeni od svetega Frančiška in z njim poklicani k obnovi Cerkve naj se goreče trudijo, da bodo živeli v polni skupnosti s papežem, škofi in duhovniki v zaupnem in odkritem dialogu o apostolski dejavnosti.

Vodilo OFS, člen 6

Pesmi

Kraljevo znam'nje

Uvodna molitev

Spravna molitev

Bog bodi hvaljen.
Hvaljeno bodi njegovo sveto ime.
Hvaljen bodi Jezus Kristus, pravi Bog in pravi človek.
Hvaljeno bodi ime Jezusovo.
Hvaljeno bodi njegovo presveto Srce.
Hvaljena bodi njegova predragocena Kri.
Hvaljen bodi Jezus v najsvetejšem oltarnem Zakramentu.
Hvaljen bodi Bog Sveti Duh, Tolažnik.
Hvaljena bodi vzvišena Mati božja, presveta Devica Marija.
Hvaljeno bodi nje sveto in brezmadežno spočetje.
Hvaljeno bodi njeno slavno vnebovzetje.
Hvaljeno bodi ime Device in Matere Marije.
Hvaljen bodi njen prečisti ženin sveti Jožef.
Hvaljen bodi Bog v svojih angelih in svetnikih.

Uvodna dinamika

Udeleženci poskušajo našteti čim več slovenskih svetniških kandidatov.

Svetniki so ljudje, zakoreninjeni v Bogu. Zato se dvignejo nad čas in kot da nam govorijo iz večnosti. Njihova dediščina ohranja vrednost in predstavlja luč današnjim in prihodnjim rodovom.

Anton Mahnič

Antonu Mahniču je bila posvečena en del oddaje Pot, ki si jo lahko ogledate na tej povezavi: https://www.youtube.com/watch?v=GdsQpS8C26o . Ob njej je mogoče predstaviti življenjsko pot Antona Mahniča.

Ali pa se uporabi spodnji življenjepis.

Življenjepis

Rodil se je 14. septembra 1850 na Krasu, v vasi Kobdilj v štanjelski fari. Šolo je obiskoval v Gorici. Osnovno šolo in gimnazijo je končal z odličnim uspehom. Potem je vstopil v bogoslovje v Gorici in postal duhovnik. Bil je čvrstega zdravja. Zelo je bil pobožen. V bogoslovju so ga predstojniki postavili za prefekta. Bil je tudi profesor za Sveto pismo. Na Dunaju je dosegel doktorat iz Svetega pisma in filozofije. Leta 1888 je ustanovil list Rimski katolik. V prvi številki je zapisal, kaj želi s tem listom doseči: Več luči. Želel je luč, ki jo je nosil v sebi, vnesti v javno življenje v Sloveniji. Pokazal je veliko znanje in neverjetno vztrajnost. Kmalu je zanj vedela ožja in širša domovina. Filozofija Tomaža Akvinskega ga je osvojila do te mere, da je z njo želel reševati politične, umetniške, narodne in verske probleme tedanjega časa Za resnico se je boril s cesarskim dvorom in z njegovimi ministri, pošiljal tako ostre proteste, da so zaradi tega list prepovedali, drugače mu niso mogli preprečiti delovanja. Mahnič pa ni protestiral iz kljubovanja. Videl je daleč naprej. Videl je nevarnosti v zakonih, ki so se sprejemali brez ozira na verske in narodne vrednote. Zaskrbljen je bil zaradi književnikov, ki so vnašali nov duh med ljudi. Njihovih idej ni napadal zato, ker bi bile nove, ampak zato, ker so bile materialistične in protiverske, zanj pa sta bila narod in vera največja vrednota. Nastopal je kot vihar, ki bo očistil zrak. Tako so ga tudi imenovali: Mahnič nevihta.

Okolju, v katerem so prevladovali ljudje z liberalno miselnostjo in zadovoljni s povprečnostjo, je bil odveč. Nekam bi ga bilo treba umakniti, da jih ne bi več vznemirjal. Odločili so se, da ga bodo povišali v škofa. S tem so mu vseeno priznali veličino. Trst je bil brez škofa, a to je preblizu. Naredili so zamenjavo: škofa na otoku Krku so poklicali v Trst, Mahniča pa poslali na Krk. Za škofa je bil posvečen leta 1897 v Gorici.

Ko je prišel na Krk, se je že v prvem pastirskem pismu predstavil kot oče krške škofije. Bil je prvi škof, ki te svoje otoške škofije ni ~~o~~upravljal le od daleč, z Dunaja, Trsta ali od drugod kot prejšnji škofje, ampak je stalno živel na Krku. Za duhovnike je organiziral bratska srečanja z namenom, da bi se srečevali, pogovarjali, skupaj molili, ker je vedel, da samota ubija. Ustanavljal je razna društva, ustanovil je Frančiškov tretji red, Družbo sv. Rafaela za izgnance in mnoga druga. Da bi lažje tiskal časopise, v katere je sam prispeval največ spodbudnih člankov, je ustanovil tiskarno; po otokih je razpredel mrežo posojilnic, v katerih so ljudje lahko dobili manjše kredite z ugodnimi obrestmi. Posebne zasluge ima za ohranitev glagolice na Krku. Italijani so hoteli, da bi dokončno ukinil uporabo glagolice, ki je bila na kvarnerskih otokih še vedno v rabi~~, Italijani pa so jo hoteli odpraviti~~. Mahnič je stanje proučil in sklenil, da mora glagolica ostati, saj njena raba ni proti nauku Cerkve, kvečjemu obogatitev narodnega izročila.

Med prvo svetovno vojno je organiziral pomoč za begunce. Po vojni, ko so bili otoki v Jadranskem morju pod Italijo in so zahtevali verouk v italijanščini, je pri italijanskih okupacijskih oblasteh protestiral proti krivicam, ki so jih trpeli njegovi duhovniki in verniki. Italijani so ga z zvijačo odpeljali v konfinacijo, od koder se je po enem letu hudo bolan vrnil na Krk. Šel se je zdravit v Zagreb, kjer je 14. decembra 1920 umrl.

Nosil je baklo načelnega boja

"Mož se mora držati načela. Pot načela je sicer ozka in težavna, pot načela je dolga, toda častna, zmagovita," je zapisal v Rimskem katoliku. Bil je "izrazito filozofsko usmerjen duh, neoporečnega poštenja, zato je povsod in za vsako ceno iskal idejno jasnost". To je pokazal že s svojimi latinskimi sestavki, v katerih se je lotil tudi "bolne" slovenske književnosti (Stritarja), vendar je to šlo neopazno mimo. S svojimi pogovori v Dvanajst večerov, ki so leta 1884 izhajali v Slovencu, pa je zanetil ogenj v strehi. V njih je Mahnič proti umetnostnemu skepticizmu razvil svojo zamisel "metafizične trojice": resnično-dobro-¬lepo. Nič ne more biti dobro, kar ni resnično, in nič ne more biti lepo, kar ni resnično in dobro. Po njegovem je namen umetnosti "dvigati". V Dodatku je dokazoval, kako je pesimistična filozofija kvarno vplivala na slovensko slovstvo, ki ga je imenoval "slovstveno malikovanje". S temi podlistki je Mahnič "vrgel v slovenski kaos baklo načelnega boja". Načelnost ga je vodila pri ustanavljanju in pisanju Rimskega katolika. Poudarjal je, da breznačelnost pomeni nejasnost spoznanja, negotovost hotenja, nestanovitnost delovanja. Te svoje misli je zastopal na prvem slovenskem katoliškem shodu v Ljubljani leta 1892, kateremu je postavljal za cilj ločitev duhov na Slovenskem.

"Ko sem pisal, sem imel pred očmi mladino, Bog mi je priča, imel sem jo pred očmi pri vsaki vrsti, ko sem pisal," izpoveduje v Dodatku Dvanajstim večerom. Največjo skrb je posvečal dijaštvu, ker je bil trdno prepričan, da prenove javnega življenja ni mogoče doseči brez novega rodu. Že v prvem letniku Rimskega katolika se je obrnil na slovenske dijake, v četrtem letniku je začel objavljati Pisma srednješolcem in je zanje razpisal razne naloge, jih v pismih kratko ocenjeval, boljše pa objavljal in honoriral, dokler niso liberalne šolske oblasti dijakom Rimskega katolika prepovedale. Pri svojih bralcih je budil narodno zavest. Poudarjal je: "Dolžni smo narod ljubiti in si narodnost ohraniti." Na podlagi narodnega jezika ima vsak narod pravico do šol vseh stopenj, ki mu omogočajo izobrazbo. Malo pred smrtjo je napisal svojo oporoko slovenskemu in hrvaškemu katoliškemu dijaštvu in tako svoje življenjsko poslanstvo končal z dejanjem ljubezni do mladine.

Ko beremo te zapise, lažje razumemo, zakaj je Mahnič na Slovenskem doživel taka silovita nasprotovanja. Še pozneje in še danes se ga v naših šolah prikazuje kot steber nazadnjaške miselnosti, ker je zavračal Prešernovo ljubezensko poezijo, Stritarjevo svetobolje, Gregorčičev pesimizem. Sam pravi, da zavrača novotarije v literaturi, ne zato, ker so novotarije, ampak zato, ker žalijo krščanske vrednote. S svojim nasprotovanjem je dvignil pravi vihar. To je tudi hotel, ker je želel, da bi se pojmi bistrili in da bi se zbudile speče moči naroda. Hotel je preporod in osvežitev, tako na Slovenskem kot pozneje na Hrvaškem, na Krku. Njegov namen je bil izrazito plemenit. Moremo pa reči, da pri tem prizadevanju ni imel vedno srečne roke v načinu pristopa. Nikakor pa ne moremo zanikati dobrih namenov in plemenitosti srca.
Mahnič je videl daleč naprej tudi v politiki. Bil je podpisnik »Majniške deklaracije«, s katero so zahtevali združitev južnih Slovanov v monarhiji v avtonomno enoto, v kateri je upal, da se bodo narodi med seboj spoštovali.
V njem je bila silna moč duha. Vse je počel iz prepričanja vernika in filozofa, ki ve, da so ljudje Božji pomočniki. Voditelji pa jim morajo pokazati jasna načela. Moč je črpal iz ure dolgih molitev v kapeli. Svojo škofijo je vodil bolj s klečalnika kot izza delovne mize. Zato je imel tudi toliko zvestih sodelavcev. Ljudje so radi sprejemali njegove spodbude, ker so iz načina, kako je govoril, lahko začutili, da je v svojem srcu trdno prepričan v pravilnost tega, kar je oznanjal.

Vprašanja za premišljevanje in pogovor v bratstvu *(lahko v manjših skupinah ali osebno – na koncu sledi podelitev)*

1. Kaj se mi zdi najpomembnejše v mojem življenju?
2. Kaj sem pripravljen žrtvovati za dosego tega cilja?
3. Na katerem mestu je moja vera?
4. Na kaj (koga) se najprej obrnem, če pridem v težave ali me doleti trpljenje?
5. Zaupam kdaj svoje težave sestri/bratu OFS?

Svoje misli podelimo med seboj.

Zaključek (lahko kakšna domača naloga – za posameznika ali celotno bratstvo)

Do prihodnjega srečanja bratstva poskušajo sestre in bratje bolj zavestno živeti kot kristjani v družbi.

Molitev ob koncu srečanja:

Molitev za beatifikacijo škofa Antona Mahniča

Jezus Kristus, dobri pastir!
Tvoj služabnik Anton Mahnič
je bil svet škof in vsestranski obnovitelj krške škofije;

voditelj in učitelj krščanskega življenja
vernikov vseh starosti in stanov,
posebej pa hrvaške in slovenske mladine.
Prizadeval si je za svetost duhovnikov in družin.
V svojem trpljenju in bolezni je bil ~~v~~zgled
za preizkušane v težavah in boleznih.
Pomagaj nam, da bomo sledili njegovemu zgledu
i~~I~~n nam podeli milost, za katero te prosimo …,
njega pa poveličaj s sijajem svetosti.
Ki živiš in kraljuješ na vekov veke.
Amen.

ALOJZIJ KOZAR

Sem duhovnik, to je poklic, ki ga moram živeti

Svetopisemski odlomek - **Jn 10, 7-18 ali Ps 71,1-6**

Jezus je znova spregovoril: »Resnično, resnično, povem vam: Jaz sem vrata za ovce.
Vsi, ki so prišli pred menoj, so tatovi in roparji, toda ovce jih niso poslušale. Jaz sem vrata. Kdor stopi skozme, se bo rešil; hodil bo noter in ven in bo našel pašo. Tat prihaja samo zato, da krade, kolje in uničuje. Jaz sem prišel, da bi imeli življenje in ga imeli v obilju. Jaz sem dobri pastir. Dobri pastir da svoje življenje za ovce. Tisti pa, ki je najemnik in ne pastir in ovce niso njegove, pusti ovce in zbeži, ko vidi, da prihaja volk, in volk jih pograbi in razkropi. Je pač najemnik in mu za ovce ni mar. Jaz sem dobri pastir in poznam svoje in moje poznajo mene, kakor Oče pozna mene in jaz poznam Očeta. Svoje življenje dam za ovce. Imam še druge ovce, ki niso iz tega hleva. Tudi tiste moram pripeljati in poslušale bodo moj glas in bo ena čreda, en pastir. Zato me Oče ljubi, ker dam svoje življenje, da ga spet prejmem. Nihče mi ga ne jemlje, ampak ga dajem sam od sebe. Oblast imam, da ga dam, in oblast imam, da ga spet prejmem. To naročilo sem prejel od svojega Očeta.«
Jn 10,7-18

K tebi, GOSPOD, se zatekam,
naj ne bom osramočen na veke.
V svoji pravičnosti me reši in osvobodi,
nagni k meni svoje uho in me odreši.
Bodi mi utrjena skala,
h kateri lahko vedno pridem.
Odločil si, da me boš odrešil,
zakaj ti si moja skala in moja trdnjava.

Moj Bog, osvobodi me iz rok krivičnika,
iz pesti hudobneža in zatiralca;
zakaj ti si moje upanje, o Gospod,
moje zaupanje, GOSPOD, od moje mladosti.
Nate sem se opiral od materinega telesa,

od naročja moje matere si moj varuh,
tebi velja moja hvalnica za vedno.
Ps 71, 1-6

Odlomek iz Vodila in/ali Konstitucij OFS

Z vsemi ljudmi dobre volje so poklicani graditi bolj bratski in evangeljski svet, da bi se dopolnilo božje kraljestvo. Zavedajo naj se, da vsakdo, »ki sledi Kristusu, popolnemu Človeku, sam postaja vedno bolj človek«. Zato naj svoje dolžnosti opravljajo odgovorno v duhu krščanskega služenja.
Vodilo OFS; člen 14

Pesmi

O moj Bog, dopusti mi
Ko bi ljudje ljubili se
Slovenija, od kod lepote tvoje

Molitev

HVALNICA STVARSTVA ALI SONČNA PESEM
Najvišji, vsemogočni, dobri Gospod,
tebi hvala, slava in čast in ves blagoslov (prim. Raz 5,12-13).
Tebi, najvišjemu, edinemu pristoji
in nihče ni vreden tebe imenovati.

Hvaljen, moj Gospod, z vsemi tvojimi stvarmi
(prim. Ps 102,22; Tob 8,7; Dan 3,57),
posebno s soncem, velikim bratom (prim. Ps 148,3; Dan 3,62),
ki razsvetljuje dneve in nas.
Lepo je in v velikem sijaju žari.
Tebe, Najvišji, odseva (prim. Raz 1,16).

Hvaljen, moj Gospod,
v sestri luni in zvezdah (prim. Ps 148,3; Dan 3,63);
ustvaril si jih na nebu jasne, dragocene in lepe.

Hvaljen, moj Gospod, v bratu vetru in zraku (prim. Dan 3,65),
v oblačnem in jasnem sploh vsakem vremenu (prim. Ps 148,4),
s katerim ohranjaš svoje stvari.

Hvaljen, moj Gospod, v naši sestri vodi (prim. Dan 3,77; Ps 148,4);
mnogo koristi ponižna, dobra in čista.

Hvaljen, moj Gospod, v našem bratu ognju,
v katerem nam noč razsvetljuješ;
lep je in vesel in krepak in močan.

Hvaljen, moj Gospod, v naši sestri zemlji (prim. Dan 3,74),
ki nas kakor mati hrani in nam gospodinji,
in prinaša različno sadje in pisane rože z zelenjem (prim. Ps 148,9; Dan 3,76).

Hvaljen, moj Gospod, v onih,
ki zaradi tvoje ljubezni odpuščajo,
in prenašajo slabosti in trpljenje.
Blagor njim, ki ostanejo v miru,
zakaj ti, Najvišji, jih boš kronal (prim. Jak 1,2.12).

Hvaljen, moj Gospod, v naši sestri smrti,
ki ji nihče v življenju ne uide (prim. Rim 5,12).
Gorje njim, ki umrjejo v smrtnem grehu,
a blagor njim, ki počivajo v tvoji najsvetejši volji (prim. Raz 14,13),
zakaj druga smrt jim ne bo mogla storiti žalega (prim. Raz 2,11; 20,2).

Hvalite in poveličujte mojega Gospoda
in zahvalite se mu in služite mu v veliki ponižnosti (prim. Apd 20,19).
(Prevod: Vital Vodušek)

Uvodna dinamika

V paru ali manjši skupini se pogovorite o spodnjih vprašanjih:
Če bi imeli priložnost napisati knjigo, o čem bi pisali?
Kakšen naslov bi dali vaši knjigi?
Kaj bi želeli sporočiti bralcem?
Morda napišete prvi stavek, kako bi se knjiga začela …

Tema - Alojzij Kozar

Življenje

BOŽJI SLUŽABNIK ALOJZIJ KOZAR (1910-1999) je bil rojen v Martinju na Goričkem 11. novembra 1910, krščen pa naslednjega dne v župnijski cerkvi na Gorenjem Seniku, ki je danes v Porabju na Madžarskem. Po gimnaziji v Murski Soboti ter na Ptuju se je v mariborskem bogoslovju pripravljal za duhovniški poklic. 5. julija 1936 je bil v Mariboru posvečen v duhovnika. Kaplansko službo je opravljal v Trbovljah, v Hrastniku, v Brežicah, v Turnišču. Med vojno je bil pregnan v Hosszupereszteg in v Kermedin (Körmend) na Madžarsko.

Po vojni je nekaj mesecev služboval v župniji Velika Polana, kot naslednik župnika Danijela Halasa, ki je tik pred koncem vojne umrl mučeniške smrti. Od 1. novembra 1945 je deloval v Odrancih. Skupaj z verniki je nastopil težak križev pot, ko si je prizadeval za gradnjo cerkve in duhovno oblikovanje župnije. Takratna oblast je hotela na vsak način zatreti novo župnijo, zato je zaprla župnika in cerkvene odbornike, gradbeni material za novo cerkev pa je zaplenila. Sledile so še mnoge kazni in težke preizkušnje (nekaj mož je pri nesreči med gradnjo celo izgubilo življenje). Župnik je vodil ta prizadevanja vernikov, da so si najprej postavili zasilno leseno cerkev, nato pa zidano cerkev Svete Trojice, ki je bila zgrajena v letih 1964-67 po načrtih ing. arh. Janeza Valentinčiča. Naprosil je enega takrat najboljših slikarjev duhovnika Staneta Kregarja, ki je cerkev poslikal.

Kljub pritiskom s strani takratne oblasti je ostal pokončen in zvest Cerkvi. Ob svojem poklicnem delu se je ukvarjal s kulturno dejavnostjo. Vodil je pevske zbore, vzpodbujal ljudsko petje, zbiral in zapisoval stare narodne pesmi. Širši javnosti je bil znan predvsem kot pisatelj. Napisal je deset knjig in okrog 220 krajših zapisov. Dolga leta je urejal Stopinje, zbornik Pomurskega pastoralnega področja.

Sodeloval je pri sestavljanju veroučnih učbenikov in pesmaric, prevajal je pesmi Avgusta Pavla iz madžarščine in jih izdal v knjigi Tako pojem psalme v naročju slepe doline. Iz nemščine je prevedel in deloma priredil knjigo Pisma staršem.

Za svoje delo je prejel več priznanj in nagrad, med njimi Trubarjevo plaketo za življenjsko delo, mednarodno nagrado za kratko prozo. Prejel je tudi odličje sv. Cirila in Metoda.

Umrl je 29. aprila 1999 v Odrancih, kjer je tudi pokopan. Decembra 2015 se je zanj začel postopek za beatifikacijo in od takrat se imenuje Božji služabnik

Bibliografija Lojzeta Kozarja (Leposlovje - samostojne publikacije):

Takšen prag. Celje, MD 1962. (Slovenske večernice; 113).
Pajkova mreža. Celje, MD 1968. (Slovenske večernice; 119).
Materina ruta. Celovec, DSM 1971. (Družinske večernice; 25).
Licenciat Janez. Celje, MD 1975. (2 zv.) (Nova Mohorjeva knjižnica; 3,4).
Vezi in zanke. Celje, MD 1979. (Slovenske večernice; 130).
Premakljivi svečnik. Ljubljana, Družina 1985. – (Knjižnica Božjega okolja).
Topla babičina dlan. Koper, Ognjišče 1986. (Žepna knjižnica Ognjišča; 22).
Kamen in srce. Celje, MD 1986. (Slovenske večernice; 136).
Neuničljivo upanje. Celje, MD 1990. (Slovenske večernice; 140).
Njene postaje. Ljubljana, Družina 1996.
Moji konjički. Ljubljana, Družina 1999.

Duhovna dediščina svetnika in aplikacija za sodobni čas

Kozarja uvrščajo v vrsto mohorskih pripovednikov, ki se je začela s Franom Erjavcem, Josipom Jurčičem, nadaljevala pa prek Finžgarja, Meška, Preglja, Bevka, Jalna. "Kozar je umetnik lepe slovenske besede, je Slovenec in duhovnik, ki ve, kaj hoče s svojimi deli." (Jani Ravenko). Na njegovem spomeniku pred odransko župnijsko cerkvijo piše, da je bil »zavzet dušni pastir, odličen vzgojitelj, graditelj cerkva, pisatelj s srcem, glasbenik s posluhom«. Zavzeto je sodeloval tudi izven župnije, v lendavski dekaniji, v mariborski škofiji in v Cerkvi na Slovenskem.

"Kozar je bil predvsem duhovnik, dušni pastir. K ljudem se je zmeraj odpravil z Gospodom v rokah, oziroma z Gospodom v srcu, zato so tudi besede, ki jih je govoril, bile besede upanja, spodbude, moči," je po njegovi smrti o njem zapisal nečak Lojze, njegov dolgoletni sodelavec in naslednik v Odrancih.

Od njega se lahko učimo ljubezni do slovenskega jezika ter predanosti svoji poklicanosti.

Vprašanja za premišljevanje in pogovor v bratstvu *(lahko v manjših skupinah ali osebno – na koncu sledi podelitev)*

1. Kako ti skrbiš za svoj narod?
2. Ali bi radi svojim otrokom in vnukom, prijateljem napisali svojo duhovno oporoko?
3. Kaj bi v njej pisalo?

Zaključek (lahko kakšna domača naloga – za posameznika ali celotno bratstvo)

V naslednjih dneh poskusi napisati svojo duhovno oporoko. Naj odseva tvojo dušo in tvoje najgloblje duhovno hrepenenje. Naj nagovori tiste, ki jim je namenjena.

Molitev na koncu:

Molitev za beatifikacijo Božjega služabnika Alojzija Kozarja

Sveti troedini Bog, Oče, Sin in Sveti Duh,
hvala ti za duhovnika
Alojzija Kozarja,
ki je z vso svojo ljubeznijo gradil tvoje svetišče
in vodil ljudi k tebi.
S pisano in govorjeno besedo, s svojo pokončno držo
je v ljudeh krepil
neuničljivo upanje,
poživljal vero in vnemal ljubezen.
Zaupno je častil Marijo,
ki je Vnebovzeta.
Naj pred vesoljno Cerkvijo doseže čast oltarja.
Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

Očenaš ... Zdrava Marija ... Slava Očetu ...

Dobri Bog, po priprošnji duhovnika Alojzija Kozarja
nam (mi) podeli milost ...